

TALOUSTAITOKILPAILU 2022

47
pistettä

Oppilaan nimi:	Luokka:
Koulu:	Kunta:

1. Yhdistä väite sopivaan maksutapaan.

/3 p.

Käteinen	Omistusoikeus siirtyy viimeisen maksuerän jälkeen.
Lähimaksu	Rahansiirto matkapuhelinnumerolla.
Mobiilimaksu	Ei ole mahdollinen alle 18-vuotiaalle.
Osamaksu	Varaa käyttötililtä ostoksen verran heti maksaessa.
Debit-kortti	Käytetään Suomessa vähemmän kuin Etelä-Euroopassa.
Credit-kortti	Vaatii PIN-koodin satunnaisesti.

2. a) Mitkä seuraavista veroista maksetaan valtiolle ja mitkä kunnille/kaupungeille? Yhdistä.

/3 p.

valtio	arvonlisävero	kunta/kaupunki
	kiinteistövero	
	alkoholijuomaverot	
	kunnallisvero	
	energiaverot	
	ansiotulovero	

b) Ohessa on ilmoitettu neljän eri veron arvioitu verokertymä vuodelta 2021. Poimi viereisestä laatikosta oikea vero annetun rahasumman perään. /2 p.

0,8 mrd €	_____
4,1 mrd €	_____
10 mrd €	_____
21 mrd €	_____

ansio- ja pääomatuloverot
arvonlisävero (alv)
energiaverot
perintö- ja lahjaverot

Lähde: valtion budjetti, valtioneuvoston ehdotus vuodelle 2021, www.valtionbudjetti.fi

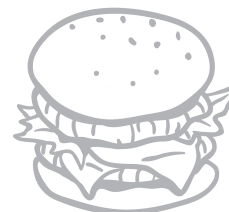
3. Kirjaa alle oheisesta tarinasta työlainsäädännön vastaiset tapahtumat. Vääristä vastauksista vähennetään pisteitä. /4 p.

16-vuotias Valo palkattiin kesätöihin hampurilaisravintolaan. Valo teki työnantajansa kanssa määräaikaisen työsopimuksen 15.6.-30.7. väliseksi ajaksi. Palkaksi sovittiin ravintola-alan TES:n mukainen alkupalkka.

Ennen myyntityön aloittamista Valo veloitettiin harjoittelemaan hampurilaisannosten tekemistä ja myyntipaikan siivoamista kolmen päivän ajan neljä tuntia päivässä. Tältä ajalta hänelle ei maksettu palkkaa.

Valon työ sijoittui klo 8 ja 22 väliseen aikaan ja työvuoroja oli sekä arkena että viikonloppuisin. Kesäkuun palkassa maksettiin työtuntien mukainen palkka ilman lisiä. Myös loppupalkka heinäkuussa sisälsi maksun tehdyistä työtunneista ilman muita korvauksia.

Elokuun puolivälissä työnantaja palkkasi Valon viikonlopputöihin klo 18-02 väliseksi ajaksi. Valon väsymyksestä ja siitä johtuvista koulupoissaoloista huolestuneet vanhemmat purkivat Valon työsopimuksen.

4.

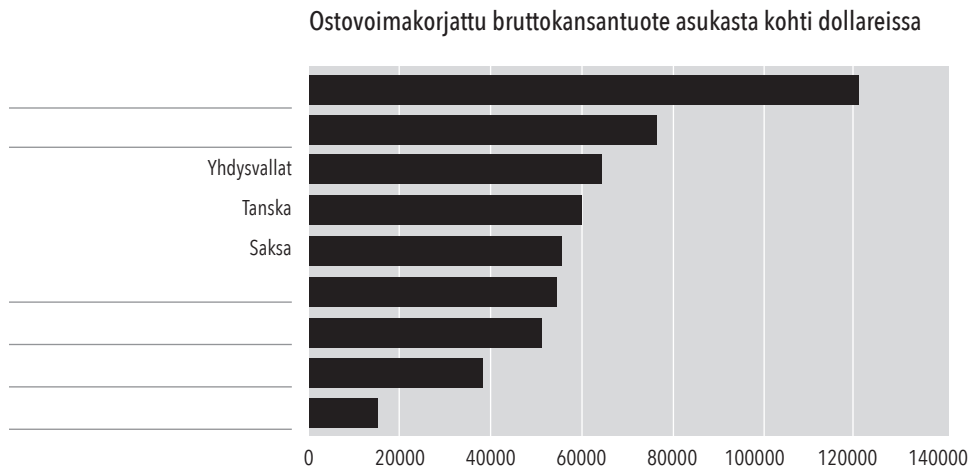
a) Mitä tarkoittaa bruttokansantuote (BKT)?

/1 p.

b) Oheisessa tilastossa näkyy muutamien maiden bruttokansantuote asukasta kohti.

/3 p.

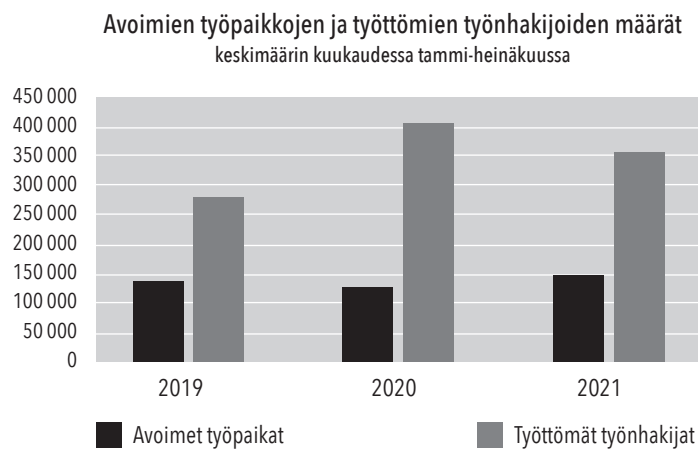
Sijoita seuraavat maat oikeaan suuruusjärjestykseen oheiseen tilastoon: Kolumbia, Luxemburg, Norja, Ruotsi, Suomi ja Viro.

Lähde: Maailmanpankki. Tilaston muokkaus HYOL ry.

5.

Työttömyys ja avoimet työpaikat

a) Miksi avoimien työpaikkojen määrä on noussut vuodesta 2020 vuoteen 2021? Anna vähintään kaksi selitystä.

/2 p.

---

b) Miksi avoimia työpaikkoja ei saada täytettyä, vaikka työttömiä on runsaasti?

/2 p.

---

c) Mitä valtio ja kunnat voisivat tehdä, jotta työttömien määrä saataisiin vähenemään?

/2 p.

---

6. Sähkön hinta määräytyy pohjoismaisessa Nord Pool -sähköpörssissä. Miten seuraavat tapahtumat vaikuttavat sähkön hintaan? Yhden pisteen saa oikeasta vastauksesta ja toisen oikeasta perustelusta.

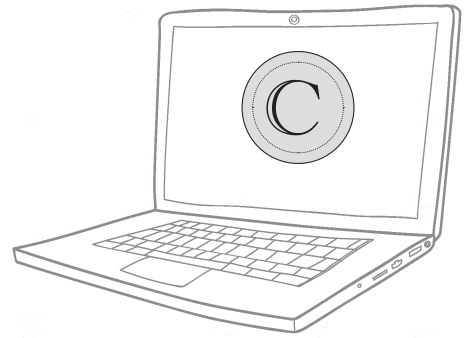
/6 p.

tapahtuma	vaikutus	peruste
Skandinaviassa on poikkeuksellisen vähäsateinen syksy.		
Olkiluoto 3 otetaan käyttöön vuonna 2022.		
Ruotsin ja Norjan välillä kulkeva sähkönsiirtokaapeli on rikki ja poissa käytöstä kahden kuukauden ajan.		

7. Somevaikuttaja Rahatykki antaa seuraajilleen usein erilaisia talousvinkkejä. Viime postauksessaan hän esitteli kaksi eri tapaa "nopeaan ja helppoon rikastumiseen".

"Mikä ihmeen Catcoin? Se on niin sanottu kryptovaluutta. Se nimettiin netissä suosittuun twiittaavan kissan mukaan. Tähän asti se on pysynyt sijoittajien huomaamattomissa, mutta muutamat julkisuuden henkilöt ovat jo pitemmän aikaa pyrkineet kasvattamaan Catcoinin ympärille hypeä. Tänä vuonna huomio saatiin. Vuoden ensimmäisenä päivänä yhden Catcoin-kolikon arvo oli vaivaiset 0,00058 USD. Muutama päivä sitten arvo saavutti huippunsa ja oli hetkellisesti 0,66 USD. Vielä tänään kolikon arvo oli 0,54 USD, millä omistaja sai huikean 9562 %:n tuoton!!!! Kantsii olla twiittaavan kissan kaveri - miao!"

"Toinen suosikki on mulla toi shorttaus. Shorttaus tarkoittaa sitä, että shorttaajana sä myyt sellaisia (esimerkiksi) osakkeita, joita et ees myyntihetkellä omista. Ne lainataan kolmannelta osapuolelta ja sit toivotaan, et osakkeen kurssi laskee. Sit sä isket ja ostat ne halvalla itelles. Myyntihinta - ostohinta = voitto! Tietäjät tietää, vaikka boomerit sanoo, et shorttaaminen on arpapeliä siitä, laskeeko tietyn osakkeen kurssi ja saako shorttaaja tuottoa vai menettääkö hän rahaa."

Lähteet: www.sijoittaja.fi/284718/vuoden-2021-eniten-tuottaneet-kryptovaluutat/www.osakesijoittaja.fi/shorttaaminen/

Arvioi somevaikuttaja Rahatykin antamia sijoitusneuvoja

a) sijoittamisen riskin näkökulmasta. Anna esimerkki sekä kryptovaluuttoihin että shorttaamiseen liittyvästä riskistä.

/2 p.

---

b) tuoton näkökulmasta.

/2 p.

---

c) Kumman vaihtoehdoista itse valitsisit ja miksi juuri sen? Perustele vastauksesi.

/3 p.

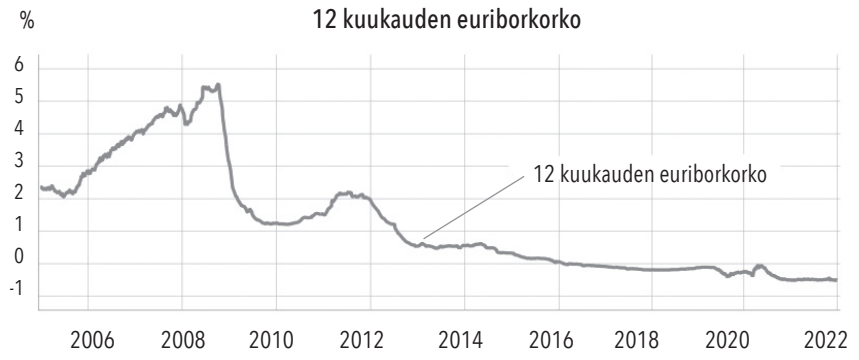

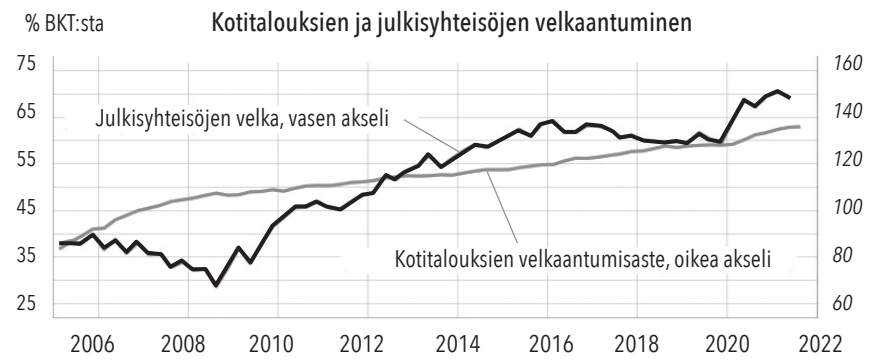
8.

Inflaatio on viimeisen vuoden aikana ollut nopeassa nousussa EU:n alueella. Millaisia haasteita inflaation nousu aiheuttaa taloudelle? Käsittele asiaa kotitalouksien, Suomen valtion ja Euroopan keskuspankin kannalta. Käytä vastauksessasi hyväksesi oheisia kuvaajia. Vastaa yhtenäisenä esseenä.

/12 p.

Lähde: Macrobond, European Money Markets Institute (EMM), OP

Lähde: Macrobond, Tilastokeskus, OP
